

TOULKY EVROPOU

Nîmes: francouzský Řím se španělskou krví

Modrá je dobrá, býci černí a atmosféra slavností Feria doslova hraje všemi barvami. To všechno nabízí obrovský mix kultur, chutí i zážitků na jihu Francie, který leží jen kousek od moře a v mapách se skví pod názvem Nîmes.

Text a foto: Markéta a Michael Foktovi / Francie

Do arény v Nîmes se dnes vejde přes šestnáct tisíc diváků

Tady se denim narodil, tak ho sem chci přivést zpět.“ Za dveřmi malého rohového krámků ztraceného v bludišti úzkých uliček historického centra Nîmes se za starým dřevěným tkalcovským stavem sklání téměř až nepatřičně mladý muž. Klik-klak – vlákny bílého bavlněného útku projela indigem barvená nit osnovy a zvuk stavu uzavřel další řádek džínovinové látky. Právě proto, že se modrým barvivem obarvuje pouze polovina nití, jsou džínové kalhoty zvenku modré, zatímco zevnitř převážně bílé.

Modré sny

Tkaní látek se sice nezdá jako kdovíjak dobrodružné povolání, podnik, do kterého se sotva pětatřicetiletý Guillaume Sagot pustil, však není pro slabé povahy. „Dnes už v Nîmes nezbyl nikdo, kdo by uměl džínovinu správně tkát a šít z ní,“ krčí rameny oděvní průkopník a zakladatel malých dílen Ateliers de Nîmes. Celé to působí jako dobře naaranžovaný vtíp. Vždyť právě jihofrancouzské město před více než dvěma staletími dalo dnes ikonické látce jméno. Když z ní před sto padesáti lety Levi Strauss v americké Nevadě ušil první džínny, dovážel je do Nového světa pod názvem „Serge de Nîmes“, tedy serž z Nîmes (čti

Nym). Odtud tedy pochází dodnes celosvětově používaný název denim.

Řeka, která původně tekla středem města a u níž barvíři látky obarvovali, dnes proudí v podzemí pod úrovní ulic. Z textilních dílen, jež z Nîmes dělaly po Paříži a Lyonu třetí největší průmyslové město ve Francii, už dávno nefunguje ani jediná. „Když jsem se rozhodl výrobu denimu do Nîmes vrátit, musel jsem začít úplně od nuly,“ vysvětluje Sagot. Látku pro své unikátní a individuálně číslované krejčířské výrobky nakupuje z velké části v Benátkách a nastříhané díly sešívá dohromady jeho partner v Marseille.

„Chci však, aby v budoucnu mé džíny vznikaly od první nitky do posledního nýtku tady, v Nîmes. Proto jsem koupil své dva staré tkalcovské stavy. Musel jsem si je však postupně opravit vlastníma rukama – dnes už tu není nikdo, kdo by tohle staré řemeslo ovládal.“ Z ručně tkané látky zatím vznikají jen ozdobné doplňky modelů, podle Sagotova přání však možná brzy dojde na celé kalhoty či bundy.

Ve světě, kde megatovárny každoročně vyrobí tolik levných džínovin, že by to pokrylo celý departement Gard, jehož je Nîmes hlavním městem, a ještě by zbylo na „zmocnění“ sousední rezervace Camargue, to vypadá jako

smělý cíl. Zatím však má Ateliers de Nîmes více objednávek, než kolik kalhot stihá ušít – navzdory tomu, že jediné z nich stojí přes šest tisíc korun.

Voloviny kolem býků

Ladné pohyby matadorů s muletou v písku římské arény, jež pamatuje už císaře Augusta, připomínají zdánlivě ležerní výkony špičkových tanečníků. Celé to představení však probíhá doslova na špičkách býčích rohů. Jakmile býk jen trochu zakolísá, rozbučí se publikum jako šestnáctitisícové stádo krav. Právě tolik diváků aréna pojme a během festivalu Feria de Pentecôte, pořádaného počátkem léta o svatodušních svátcích, je narvaná k prasknutí. Když se připočte i návštěvnost podobné slavnosti konané v září k oslavě vinobraní, sjede se do stopadesátitisícového Nîmes za zábavou celkem přes milion lidí.

Pohled na památku starou dvě tisíciletí, která stále slouží svému účelu, je prostě dech beroucí. Atmosféra v hledišti je strhující – pak se však v rukou pikadorů na obrněných koních objevují ostrá kopí a do písku arény začne stékat krev jako při antických zápasech gladiátorů. Diváci křičí vzrušením, potí se pod teplým středomořským sluncem a mně při

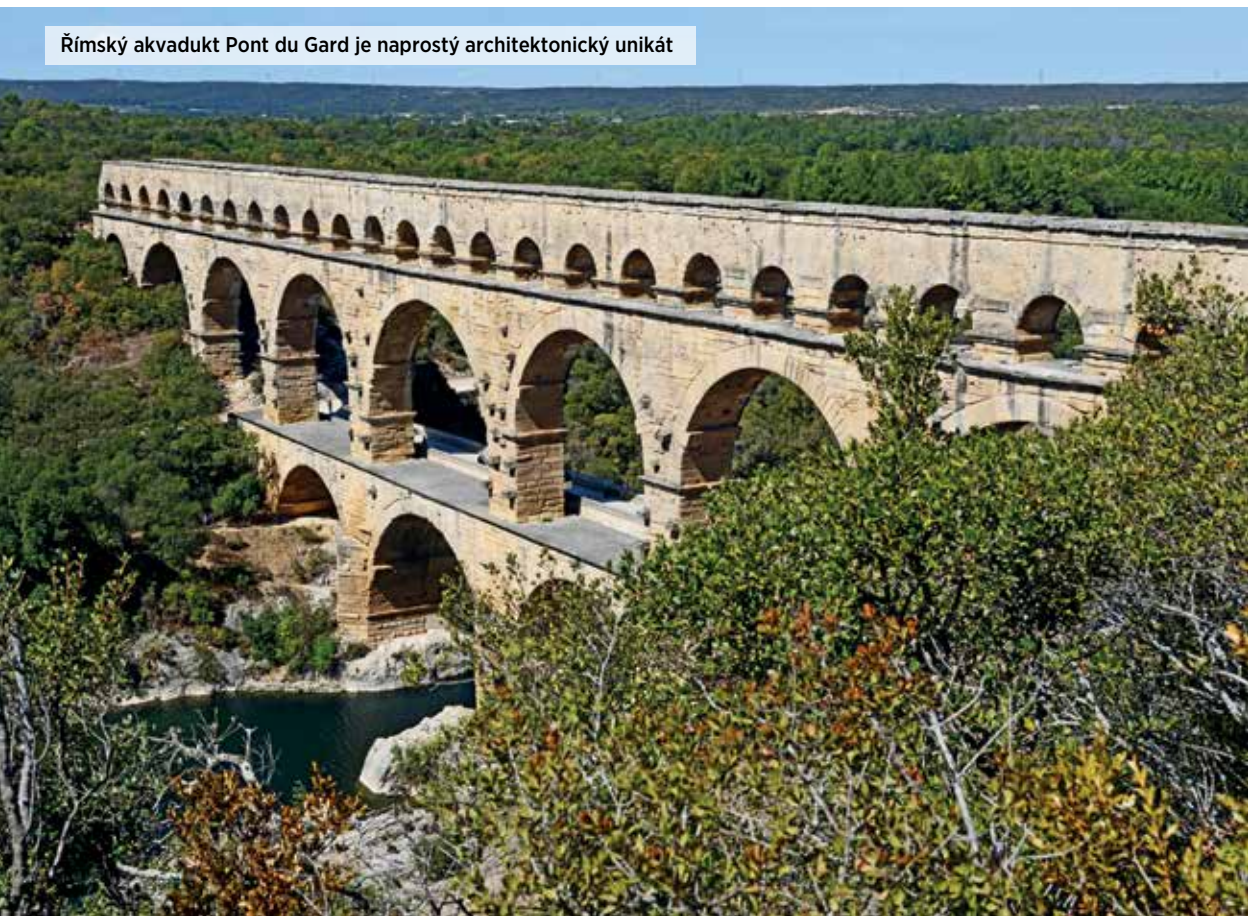

Na historickém tkalcovském stavu vznikají jediné džíny s původem přímo v Nîmes

Býčí kultura hýbá celým regionem – někdy vkusněji, jindy méně

Římský akvadukt Pont du Gard je naprostý architektonický unikát

Dnešní podoba Fontánových zahrad (Jardins de la Fontaine) je z 18. století

CO JEŠTĚ NEMINOUT V NÎMES

- ▶ **Jardins de la Fontaine** (Fontánové zahrady) – barokní park s bazény a jezírky na místě původní keltské svatyně. Stojí tu i římské ruiny, včetně takzvaného **Dianina chrámu**. Původní účel stavby však není znám, na zdech se však dochovala „graffiti“ stará 200 let – podpisy tovaryšů, kteří byli v Nîmes na zkušené.
- ▶ **Tour Magne** – osmiboká věž na kopci nad zahradami s **keltskými základy a římskou dostavbou**. Svrchu je nádherný výhled na město. Poblíž leží koncová nádrž římského akvaduktu Castellum divisotium, odkud tekla voda olověnými trubkami do celého města.
- ▶ **Pont du Gard** – v římských dobách mělo Nîmes asi 30 000 obyvatel, kterým přiváděl vodu od pramenů blízko Uzès 50 km dlouhý akvadukt. Jeho nejmonumentálnější částí je **Gardský most** – Pont du Gard (asi 20 km od Nîmes), **vysoký skoro 50 m a 275 m dlouhý**. Má **tři patra kamenných oblouků** a je zapsán na seznamu dědictví UNESCO.

tom všeobecném zmatku v hlavě víří kolotoč protichůdných myšlenek pestrých jako samotná festivalová atmosféra v Nîmes.

Proč musí za jedině odpoledne padnout do prachu hned šest býků? Jak to, že taková podívaná fascinuje tolik lidí? Podobné otázky si ostatně klade celá Francie, kde jsou býčí zápasy zakázané zákonem – ovšem s výjimkou těch měst, jež mohou doložit tradici jejich konání hluboko do minulosti. Díky své blízkosti ke Španělsku, kde je korida bezmála národním sportem, Nîmes na tento seznam bezpochyby patří.

Hlavou mi táhne dávný rozhovor s mou známou, jež zbožňovala všechno španělské: „Když chováš krávu pro mléko, stráví často celý život v kotci tak malém, že se v něm nemůže ani otočit. Býcí chování pro zápasy si naproti tomu nesmějí zvyknout na lidi. Tráví tedy svých pět let dospívání luxurním životem na rozlehlých pastvinách, kam k nim chovatelé pouštějí ty nejlepší krávy, aby si zajistili další generace zápasníků.“

Fanfáry ohlašují konec zápasu a speciálně vycvičení koně za sebou na laně táhnou

Býčí zápasy bez prolité zvířecí krve? Na jihu Francie to jde!

půltunové černé rohaté tělo, za nímž v písku zůstávají syrově impresionistické karmínové šmouhy. Tradice, volný život turů nebo fakt, že bez býčích zápasů by asi dávno zmizelo silné plemeno zvané toro bravo či toro de lidia, které se k zápasům používá – při takovém pohledu všechny podobné argumenty blednou jako usychající květy bugenvilei v nîmeských ulicích. S Nîmes však naštěstí nesousedí jen Španělsko na západě, ale také přírodní park Camargue na východě. A právě odtud přišlo geniální řešení zapeklitého býčího problému.

Francouzi jsou známí tím, že v duchu filozofie „la douce vie“ dokážou z každé situace vytěžit to příjemnější. V případě býčích zápasů se výsledek jmenuje „Course Camarguaise“. Při tomto klání krev neteče a největšími hvězdami jsou tu býci. Pozná se to mimo jiné i tak, že jejich jména září na plakátech mnohem větším písmem než jména zápasníků zvaných „rasetteurs“. Dobrý býk může zápasit téměř celé desetiletí a pak v klidu dožívá v nedozírné divočině camargueských plání. Rasetteutři oděni v bílých trikotech během souboje pouze

Maison Carrée v centru Nîmes je nejzachovalejší římský chrám světa

Krytá nîmeská tržnice Les Halles je přehlídkou místních specialit

Typická francouzská bistra v historických uličkách vyznačují neopakovatelnou atmosférou

strhávají býkům z hlavy střapce, za které získávají body a později i finanční ohodnocení.

Obrovský mixér na všechno

Bodegas, flamenco, paella či peñas – ve městě, jemzu se díky antickým památkám často přezdívá francouzský Řím, je vidět španělský vliv na každém kroku. Zdejší kulturní kotel nevře a neprská nikdy výrazněji než právě během slavností Feria. Mezi davy návštěvníků si klestí cestu camargueští kovbojové „guardians“ na svých bílých koních, městem pochodují vyšňořené pouliční kapely peñas ve španělském stylu a rytmus flamenka zní snad na každém rohu.

Své dveře až do rozbřesku otevírají desítky barů bodegas, jež jsou za španělskou hranicí něčím jako národní institucí. Vyznačují se tím, že v nich až do rána teče víno i sangría proudem, a během festivalu si bodegu může otevřít každý, kdo na to má místo a splní podmínky k udělení povolení. Na rozdíl od typických francouzských bister a hospůdek se vůbec nevyplatí hledat ty nejlepší bodegy v zapadlých uličkách historického centra – většina jich totiž funguje na hlavních nîmeských bulvárech.

Co se však vyplatí stonásobně, je ochutnávání místních specialit. Přírodním produktem zdejší tauromachie neboli kultury býčích zápasů je pokrm gardianne de taureau, tedy býčí maso dušené v červeném víně s olivami a kořením. Hladovci se můžou napat paellou na mnoho způsobů a milovníci česneku a kajenského pepře určitě nepohrdnou omáčkou

TAJEMSTVÍ ZNAKU

Na přelomu letopočtu přiděloval Octavianus (císař Augustus) půdu kolem města vojákům, kteří mu pomohli vyhrát bitvu u Actia 2. září 31 př. n. l. proti Antoniovi a Kleopatře. **Symbolem tohoto vítězství se stal krokodýl** přivázaný řetězem k palmovému listu. V 15. století se našla římská mince s tímto znakem na rubové straně. Brzy poté začalo **Nîmes používat krokodýla s palmou jako svůj znak**. Dnes najdete krokodýla všude – v životní velikosti ve fontáně, na suvenýrech, vlajkách, na poklopech kanálů nebo ve formě zlatavých plaket vsazených do chodníků starého města. **Čtyři vycpaní krokodýli** visí i u stropu nîmeské radnice. Na délku mají kolem tří metrů a pocházejí ze 16. až 18. století.

Před arénou v Nîmes stojí socha legendárního matadora jménem Nîmeno II.

rouille. Když už nic jiného, tak člověk jejím pozřením poskytne další důvod k činnosti městským zřízencům, kteří v ulicích rozprašují vonný sprej, aby přehlušili všechnu tu pachovou kakofonii bujarých oslav.

V Nîmes umějí kromě kultur a ingrediencí do jižanských jídel skvěle mísit i staré s novým. V historickém centru se to místním povedlo hned dvakrát. Přímo naproti římskému chrámu Maison Carrée, který je se svými třiceti korintskými sloupy, portikem a kompletní střechou jednou z nejzachovalejších římských staveb svého druhu na světě, stojí moderní muzeum Carré d'Art ve stylu chrom a sklo.

Navrhl ho britský architekt Norman Foster a čtyři sloupy budovy mají kopírovat sloupy původního chrámu. Ten mimochodem v průběhu věků sloužil třeba jako radnice, soukromý dům, vojenské velitelství nebo i stáj pro koně. To přispělo k tomu, že zůstal i po dvou tisíciletích celý a mohl posloužit třeba jako předloha pro výstavbu Kapitolu v Richmondu v americké Virginii.

Sedm tisíc skleněných kachlí

Nîmeská aréna, dlouhá přes 130 m s dvěma patry arkád tyčících se do výše více než 20 m,

je sama o sobě dost monumentální na to, aby se do ní ve středověku vešlo celé město s dvěma stovkami domů, dvěma kostely i správcovským palácem. Je nespornou dominantou města, přesto jí doslova před pár měsíci přibyl zbrusu nový souputník. Muzeum starověkého Říma (Musée de la Romanité) halí do jiskřivého hávu sedm tisíc skleněných kachlí odkazujících na unikátní římské mozaiky uvnitř a celá budova působí díky zvalněné fasádě dojmem, jako by byla zahalená římskou tógou. Zkrátka a dobře – pokud někdo hledá ten správný recept na smíchání všeho se vším, měl by si pro odpověď přijít do Nîmes. ◀

Markéta Foktová

Novinářka a organizátorka všeho druhu. Jezdí všude tam, kde je krásná příroda, zachované tradice, kde už trochu hlodal zub času a kde žijí fajn lidé.

Inzerce 315427/13

VYBÍREJTE ELEKTRONIKU, NE PŮJČKU

KREDITNÍ KARTA 4U

- až o 10 % nižší úroková sazba než obvykle a bez poplatků
- pojištění schopnosti splácet
- asistenční služba v domácnosti a **pozáruční servis** spotřebičů
- každý měsíc jeden výběr hotovosti v ČR nebo Evropě **zdarma**

kb.cz/4UKarta

Vzorový příklad pro kreditní kartu: Výše limitu 10 000 Kč (úvěr je ihned vyčerpán), splatnost 12 měsíců, pevná úroková sazba 13,9 % p. a., RPSN 14,87 %, celková splatná částka 10 754 Kč. Příklady splátky:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	(počet splátek)
949	939	930	920	910	901	891	881	872	862	852	847	(Kč)

Další poplatky spojené s vydáním a správou karty 0 Kč. Čerpaná částka je splacena dvanácti splátkami ve výši 1/12 čerpání. První splátka je uhrazena jeden měsíc po dni čerpání a obsahuje poměrnou splátku jistiny a úroků vyměřených od data čerpání ke dni provedení splátky. Následujících 11 splátek je hrazeno měsíčně vždy ke stejnému dni v měsíci jako první splátka a obsahuje poměrnou splátku jistiny a úroků vyměřených za období příslušného výpisu. Výpis z úrokového účtu je zaslán elektronicky.

BUDOUCNOST
JSTE VY

30
LET
SPOLU